

# JAARPLAN 2023

## Stichting Botanische Tuin Kerkrade

NOVEMBER 2022

### INLEIDING

Botanische Tuin Kerkrade heeft turbulente jaren achter de rug. Voortvarend begonnen aan de opbouw en uitbouw van de organisatie in 2019, bleek al snel dat door de pandemie veel van de plannen niet verwezenlijkt konden worden.

Covid-19 was in zekere zin een eye-opener voor het bestuur. Alle zwakke schakels die in normale tijden houden, breken. De bijzondere omstandigheden maakten duidelijk welke plekken binnen de organisatie meer aandacht nodig hebben, waar actie noodzakelijk is en waar het aan ontbreekt. Daarnaast was er, omdat activiteiten geen doorgang konden vinden, meer tijd om zaken uit te zoeken en dossiers op orde te brengen en het beleid tegen het licht te houden.

Het opstarten en doorstarten na Corona ging gepaard met uiteenlopende bestuurlijke inzichten voor de richting voor de Tuin. Uiteindelijk bleken deze standpunten zo ver uit elkaar te liggen dat de voorzitter en penningmeester zich per 1 augustus 2022 terugtrokken.

Het jaar 2023 zal in het teken staan om beslissingen die genomen zijn vóór augustus 2022 bij te stellen en te repareren. Uiteraard voor zover dit mogelijk is. Het is een kans om het beter te doen, met meer focus en beleid. Dit jaarplan is hiervan een eerste afspiegeling.

In algemene zin kan geconstateerd worden dat mede door de bijzondere omstandigheden gedurende de afgelopen corona jaren vooral de waan van de dag geregeerd heeft en met de beste bedoelingen er te weinig planmatig, soms solistisch met maar marginale verslaglegging van afspraken, is geopereerd.

Reden voor de huidige bestuurders om vanuit een uitgebreide analyse van de knelpunten een realistisch pad te schetsen voor de Botanische Tuin Kerkrade en om te zetten in uitvoerbaar beleid.

Uitgangspunt voor de nieuwe aanpak is het welzijn van de Tuin en de beleving van de bezoekers ook voor de lange termijn veilig stellen.

Om richting te geven aan beleid worden 8 aandachtsvelden benoemd. Deze zijn: organisatie/visie/missie, de collectie, de bezoekers, de medewerkers, de interactie met de collectie, financiën, marketing en omgevingsfactoren. Elk veld kent haar eigen uitdagingen, sommige urgent, andere van belang op termijn, sommige praktisch van aard, andere meer visionair.

Successievelijk worden per hoofdstuk in dit jaarplan de acties op deze velden voor 2023 beschreven. Elk hoofdstuk wordt vooraf gegaan door een inleiding met context en een korte samenvatting van hoofdaandachtspunten. Soms doubleert de introducerende context, maar maakt de leesbaarheid per hoofdstuk aangenamer. De acties staan niet in een volgorde van belangrijkheid.

Projectbureau Kunst en Cultuur, Roger van de Poel, is bereid gevonden om samen met het bestuur, op basis van sponsoring, dit proces te begeleiden. Het jaarplan 2023 is voor een groot gedeelte het resultaat van de sessies met het bestuur van Botanische Tuin Kerkrade die van augustus t/m oktober 2022 gehouden zijn.

Bestuur Stichting Botanische Tuin Kerkrade, november 2022

## 1. ORGANISATIE - VISIE - MISSIE - DOELSTELLING

### 1.1 Inleiding organisatie - visie - missie - doelstelling

**De overdracht van de exploitatie vanuit gemeente Kerkrade naar de Stichting**, de uiteindelijk minimale financiële garantie die (anno 2022) daaraan verbonden is met een grote verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van andere financiers, het wegvallen van educatieve functie CNME en het verdwijnen van de dagelijkse coördinatie / leidinggevende functie **had tot een herbezinning en evaluatie moeten leiden van de Tuin. Dit is maar ten dele gebeurd.** De impact van bovenstaande gebeurtenissen is groot en er is zich te weinig gerealiseerd wat de consequenties voor de Tuin waren... Met grote ijver en goede bedoelingen is vanaf 2019 geïnvesteerd in het op orde brengen van de organisatie **maar alleen met dadendrang en "de schouders eronder zijn we niet verder gekomen"**, is de conclusie. Op alle terreinen was er gebrek, was aandacht noodzakelijk, ontbrak informatie of liep het niet zoals gewenst. **Dit resulteerde in ad hoc bedenken en uitvoeren van plannen om het tij te keren.** Het wiel werd verwisseld terwijl de auto gewoon door bleef rijden. Plannen worden niet onderbouwd, ideeën niet geijkt aan de doelstelling van de Tuin en effecten worden niet onderzocht of geëvalueerd. Daarnaast heeft de afgelopen periode ook de hiaten in de organisatie blootgelegd. Vanaf de overdracht, en ook al ver daarvoor, is geen duidelijk georganiseerd geheel gecreëerd. De organisatie 'functioneerde' en daar was alles mee gezegd. Het wisselen en wegvallen van bestuursleden heeft hier ook geen goed aan gedaan. De komende tijd zal de organisatie daarom diverse veranderingen moeten ondergaan, wil de Botanische Tuin Kerkrade kunnen uitgroeien tot een volwaardig regionaal museum.

### 1.2 Aandachtspunten voor 2023

Om de financiële neergang te keren, werden in de afgelopen 2 jaar activiteiten bedacht die de Tuin qua geldelijke opbrengsten verder zouden kunnen helpen, immers zonder geld geen Tuin. Deze impulsen bleken geen goede werkwijze. Geldelijk leverden deze acties te weinig resultaat, en in het zoeken naar reddingsmiddelen vinden afwegingen plaats die niet altijd in het verlengde liggen van de doelstelling van de Tuin. Alle goede intenties ten spijt, er verschuiven accenten. De Tuin wordt dan meer gezien als een 'leuk decor' waar zich activiteiten afspelen; de nadruk ligt dan teveel op de hortus als alternatieve horeca voorziening en concertpodium. Maar **de Tuin is dé activiteit**. Daarom is besloten om in 2023 een herijking te laten plaatsvinden van de doelstelling: **het museale karakter van de Tuin en opereren als erfgoedinstituut komt weer centraal te staan**. Om dit te realiseren zal binnen de organisatie een bewustwording moeten plaatsvinden. **In 2023 staat de collectie weer in het middelpunt**. Dat biedt ook aanknopingspunten voor de marketing en het bereiken van alternatieve doelgroepen. Om deze bewustwording te benadrukken wordt de doelstelling enigszins geherformuleerd en worden de kernwaarden expliciet benoemd en uitgedragen. Beleid, ideeën en plannen worden eerst getoetst aan de doelstelling en kernwaarden van de Tuin alvorens deze worden uitgevoerd. Hierdoor ontstaat focus en richting en wordt het museale karakter van de Tuin versterkt. De Tuin als erfgoed instituut, als rijksmonument en als museum vraagt om specifieke kennis en visionaire ondersteuning. De expertise die nodig is om de doelstelling te versterken wil Botanische Tuin Kerkrade vergroten door een kennis-poule op te richten, een denktank van specialisten die inhoudelijk de Tuin op diverse terreinen van back-up voorzien. Verder komt het accent te liggen op het op orde brengen van de organisatie. Zo zal het bestuur versterkt worden, de administratie geordend, toegankelijk en overdraagbaar en afspraken met contractpartners worden transparant opgetekend. Het ontbreken van dagelijkse leiding is een groot gemis. Hiervoor zullen oplossingen gezocht moeten worden. Competentie en taakstelling van het huidig personeel is niet toereikend om hierin te voorzien. De coördinatie ligt op dit moment helemaal bij het vrijwillig bestuur. Ook dit is op termijn niet houdbaar.

#### 1.2.1. Aandachtspunt:

De doelstelling wordt geherformuleerd, kernwaarden toegevoegd De huidige doelstelling zoals deze is geformuleerd, past niet meer bij de Tuin. Daarom zal deze worden aangepast. Wil het accent op de Tuin en de collectie komen te liggen, dan moet er een formulering vanuit de Botanische Tuin als erfgoed-instituut geformuleerd worden. Een doelstelling die beter aansluit bij het benaderen van publiek, sponsors en subsidiënten.

Per 2023 hanteert de Stichting Botanische Tuin Kerkrade daarom de volgende doelstelling:

**Hoofddoel van de Botanische Tuin Kerkrade is het presenteren van het (botanisch) erfgoed op een aantrekkelijke, rustgevende en inspirerende manier voor een breed publiek, in de overtuiging dat het behouden van de museale status en het onderhouden van de waardevolle omvangrijke collectie een belangrijke voorwaarde is voor bezielende publieksbeleving. Daarnaast wordt de collectie door educatie, informatie en gepaste recreatieve (rand)activiteiten extra betekenis gegeven.**

Visie:

Het is de **visie van de Botanische Tuin Kerkrade** dat het in contact brengen van het publiek met de natuur en daarbij de bijzondere verschillende verschijningsvormen van de flora van vitaal belang is voor het welzijn van de mens.

Kernwaarden die bij het invullen van de visie voor de Botanische Tuin Kerkrade belangrijk zijn, zijn:

- **Conserveren en beschermen:** Voorop staat het behoud van de collectie en het uitbreiden hiervan. In essentie is dit het garanderen van de **collectie deskundigheid**, adequaat **collectie beheer** en in stand houden van **biodiversiteit**. Het behouden van de museale status, en daarmee voldoen aan de voorwaarden die dit garanderen, blijft een harde eis.
- **Recreatie en genot:** Botanische Tuin Kerkrade probeert de toegankelijkheid van de tuin zo optimaal mogelijk te houden. Om met het publiek een inhoudelijke en emotionele band te creëren en te engageren bij de collectie wordt ingezet op aansprekende publieksbegeleiding en het organiseren van relevante nevenactiviteiten.
- **Betrokkenheid en bewustzijn:** De Botanische Tuin Kerkrade ziet het als haar taak om de betrokkenheid bij de tuin en de natuur in algemene zin en bewustzijn van de rol van de mens in zijn leefomgeving te vergroten. Hier is een rol weggelegd voor de inhoudelijke lijn van de educatie en publieksbegeleiding. Engagement wordt niet alleen vergroot door het zo adequaat mogelijk presenteren van de collectie maar ook door het aanbieden van educatie waarin de thema's betrokkenheid en bewustwording in bredere zin onderdeel van uit maken.
- **Educatie en kennis:** Botanische Tuin Kerkrade is in de kern een levend museum; een levend klaslokaal en een inspirerende leeromgeving voor alle leeftijden. Aan de botanische collectie zijn daarom diverse educatieve programma's gekoppeld op verschillende niveau's. De Botanische Tuin is ook als vanzelfsprekend een authentieke leersituatie. De doelgroep die gebruik maakt van de Tuin als leeromgeving is niet alleen de bezoeker maar ook scholen, kennisinstituten en beroepsopleidingen.
- **Internationalisering:** De collectie van de Botanische Tuin Kerkrade is onderdeel van de wereldwijde botanische kennis en een uitgebreid internationaal netwerk van Tuinen. Het bouwen aan en in stand houden van het internationaal karakter blijft voor de Tuin een aandachtsveld. Daarnaast is de toeristische uitbouw naar een aanbod voor de regio en een bezoeker die een steeds meer internationaal karakter kent, een must.

### 1.2.2 Aandachtspunt: Meerjarenbeleidsplan

In de afgelopen jaren is zoveel mogelijk gewerkt om het in 2018 vastgestelde meerjarenbeleidsplan uit te voeren. Dit plan had als houdbaarheidsdatum 2019-2024. Door de actualiteit, de pandemie en ook de nijpende financiële situatie is tussentijds bijstelling van het jaarplan noodzakelijk gebleken. Er werd daarom in 2019/2020 ingezet op het 'snel' verkrijgen van extra financiën door uitbreiding van de randprogrammering. Hiervoor werd, jammergenoeg, geen onderzoek naar haalbaarheid uitgevoerd en de geprognosticeerde verwachting is niet ingelost.

De poging om de exploitatie problemen door deze ad-hoc beslissingen weg te nemen, is de Tuin niet ten goede komen. Daarom is het nodig om een nieuwe meerjarenvisie vast te leggen waarmee de Tuin planmatig te werk kan gaan. De fase waarin de Tuin nu is, vraagt om bijstelling van het plan uit 2018, waarbij de goede dingen uit het plan 2019-2024 worden overgenomen.

Botanische Tuin Kerkrade moet een onmisbaar onderdeel van het toeristisch aanbod in de regio worden en een betrouwbare partner met een stabiele exploitatie. Dat kan alleen als er voor de

komende jaren aspiraties uitgesproken worden en de richting vastgelegd.

Het denken hierover en het bepalen van richting krijgt fundament door gesprekken die het bestuur aangaat o.a. ook met de eigenaar van de Tuin, gemeente Kerkrade. Waar mogelijk zullen de inzichten van externe deskundigen een rol spelen en in de plannen worden opgenomen

De ambitie van het bestuur wordt vanaf 2023 onderbouwd met het samenstellen van een meerjarenbeleidsplan. Hiermee zal in het najaar van 2023 worden begonnen.

Een meerjarenplan helpt bij het geven van richting en bij het benaderen van partners. Het plan vormt de blauwdruk voor beleid, met steeds de kernwaarden van de Tuin als uitgangspunt. Het afgeleide jaarplan beschrijft concreet de handelwijze van het bestuur in het betreffende jaar

Dit plan, het jaarplan 2023, is in die zin een uniek exemplaar. Maar maakt al duidelijk waar de ambitie ligt van Botanische Tuin Kerkrade voor komende jaren. Het is een voorloper van het meerjarenplan 2023-2027.

#### 1.2.3. Aandachtspunt: Denktank

Bij het realiseren van de doelstelling van de Tuin is expertise op veel terreinen nodig. Helaas is deze kennis niet altijd aanwezig bij het zittend bestuur of personeel. Inhuren van experts met de huidige begroting is problematisch. Daarom wordt in 2023 een poule opgestart van deskundigen, een denktank.

De denktank dient als klankbord, ideeën producent en spiegel voor het beleid van de Botanische Tuin. De deskundigheden kunnen op diverse vlakken liggen, van praktisch zoals marketing, toerisme, flora en fauna, juridisch, organisatorisch tot meer filosofisch en visionair.

Van belang is dat de doelstelling van de Tuin onderbouwd wordt met kennis. De Tuin is nadrukkelijk op zoek naar uiteenlopende ideeën en meningen om een breed draagvlak te garanderen en daarnaast zal er door dit netwerk bijval in de gemeenschap ontstaan voor het erfgoed-instituut.

De denktank zal geen onderdeel uitmaken van het bestuur, maar opereert als een onafhankelijke club deskundigen. Hoe dit uiteindelijk vorm zal krijgen zal eind 2023 meer duidelijkheid krijgen. De gedachten op voorhand gaan uit naar een incidentele jaarlijkse ontmoeting met elkaar en de Tuin en de mogelijkheid van het bestuur om de leden te raadplegen op specifieke terreinen.

#### 1.2.4 Aandachtspunt: Vastleggen en besluiten

In de afgelopen twee jaar zijn veel afspraken met externen nauwelijks vastgelegd en gecommuniceerd met het plenair bestuur. Hierdoor bestond er veel onduidelijkheid op het moment dat 2 bestuursleden zich terugtrokken. Overigens was dit ook één van de kritiekpunten die uiteindelijk geleid hebben tot de breuk met het huidig bestuur: informatie werd niet gedeeld en besluiten werden solistisch genomen, zelfs zonder terugkoppeling en verantwoording.

Het archiveren en ontsluiten van de stukken in de organisatie kan beter. Contacten en contracten met externe partijen worden transparant gecommuniceerd en bovenal geadmistreerd zodat hier te allen tijde inzage in gegeven kan worden.

In 2023 wordt daarom een basis-inventarisatie gehouden. Alles waarvan bij het huidige bestuur onduidelijkheid bestaat, wordt uitgezocht en vastgelegd.

#### 1.2.5 Aandachtspunt: dagelijkse coördinatie

De afwezigheid van dagelijkse coördinatie zorgt ervoor dat veel processen niet goed lopen. Om de Botanische Tuin Kerkrade verder te brengen, zal meer nodig zijn dan een actief bestuur.

Iemand zal voortdurend de vinger aan de pols moeten houden dat geformuleerd beleid wordt uitgevoerd,... en er dus continuïteit is. Het is onmogelijk om een organisatie van die omvang en scope te managen vanuit een vrijwillig bestuur. Er zal, wil de tuin zich ontworstelen aan een veredeld stadspark, gezocht moeten worden naar (part-time) coördinatie of project management dat ook verantwoordelijk is voor aansturen van externe partijen.

## 2 DE COLLECTIE

### 2.1 Inleiding collectie

De collectie van de Botanische Tuin Kerkrade is uniek te noemen. De bijzondere planten, de grondsoort Löss en de ligging in Zuid-Limburg zorgen voor een opmerkelijk samenstelling. De unieke ontstaansgeschiedenis, de visie van ontwerper John Bergmans en de huidige staat van de Tuin dragen bij tot een hoge waardering door de bezoekers. De Tuin is voor leken als ook deskundigen en kenners interessant vertoeven.

Voor het behoud van de museale status is een deskundig collectiebeheer een vereiste. Met het aantrekken van de huidige collectie beheerder Hanneke Schreiber is hiervoor een degelijke basis gelegd.

Daarnaast is met het uitstekend onderhoud door Gemeente Kerkrade het voortbestaan gegarandeerd. Gebleken is dat de manier waarop de Tuin wetenschappelijk en voor leken ontsloten wordt een impuls behoeft. De huidige manier is niet meer van deze tijd en staat een uitbouw van de mogelijkheden van de Tuin in de weg. Daarnaast zullen om naar de toekomst toe de overdraagbaarheid, de veiligheid en het behoud van de Tuin te garanderen protocollen ge-updated moeten worden.

## 2.2 Aandachtspunten voor 2023

In 2023 wordt de digitale ontsluiting een speerpunt. Daarnaast zal een beroep gedaan worden op de collectiebeheerder om een aantal protocollen toe te voegen zodat o.a. de overdraagbaarheid van de Tuin gegarandeerd is en moet er een calamiteiten- en collectiehulpverleningsplan komen.

### 2.2.1.1 Aandachtspunt: Collectiebeheer

De huidige financiering van het collectiebeheer zit in het totaalpakket van de gemeente Kerkrade onder de noemer bijdrage in de exploitatiekosten. Het door de Botanische Tuin vastgesteld bedrag van € 20.000,00 voor de part-time collectie beheerder per jaar blijkt niet toereikend om het aanbod op peil te houden. Omdat er geen indexering plaatsvindt en er geen ruimte is om extra impulsen te geven aan de werkzaamheden, zal op termijn het beheer, en daarmee de collectie, achteruit gaan.

Daarnaast zal een aantal extra taken bij het collectiebeheer gelegd moeten worden zoals het introduceren van het digitale systeem voor collectiebeheer, het overzetten (c.q. begeleiden van) van de informatie uit het oude systeem naar het digitale systeem, het schrijven van diverse protocollen, het inhoudelijk aanleveren van materiaal voor de publieksbegeleiding en het meewerken aan het collectiehulpverleningsplan.

In 2023 zal het bestuur op zoek moeten gaan naar extra gelden om collectiebeheer op peil te houden en uit te breiden. Hiervoor zal ook een verzoek aan gemeente Kerkrade worden gericht.

### 2.2.1.2. Aandachtspunt: Jaarlijkse evaluatie met de collectiebeheerder

Met ingang van 2023 zal de jaarlijkse evaluatie, inclusief verslaglegging, met de collectiebeheerder weer in ere worden hersteld. De afgelopen jaren is dit overleg te veel in de informele sfeer en zonder officiële status gevoerd.

### 2.2.2. Aandachtspunt: Digitale ontsluiting van de collectie

Hoog op de verlanglijst van de Tuin staat het digitaal ontsluiten van de collectie. Behalve voor de eigen registratie en toegankelijkheid door werknemers is het digitaal beheren en toegankelijk maken van de collectie voor wetenschappelijke als ook publieksdoeleinden een must. De huidige manier van registreren staat ook samenwerking en uitwisseling met landelijke en globale botanische organisaties in de weg en is niet meer van deze tijd.

In 2023 zullen de diverse systemen tegen het licht gehouden worden en samen met de collectiebeheerder een softwarepakket inclusief benodigde hardware worden uitgezocht. Hiervoor zal een financiering voor gezocht worden.

Het is de wens van de stichting Botanische Tuin Kerkrade om de collectie digitaal te inventariseren. Hier ligt ook de expertise om dit op een adequate manier te doen. Dit inventariseren is ook van meerwaarde voor de collectie die hierdoor beter beheerd kan worden. Mogelijk dat gemeente Kerkrade hierin financieel kan bijdragen zodat een win-win situatie mogelijk is.

Daarnaast is het overzetten en conversie van het ene, verouderde systeem, in het nieuwe digitale systeem een vanzelfsprekend gevolg. Al naar gelang het gekozen software pakket zal hier handmatig een overzetting moeten plaatsvinden. Bezien wordt of dit binnen de huidige personele samenstelling of eventueel met inzet van vrijwilligers gerealiseerd kan worden.

Het software pakket zal onderhouden moeten worden en up-to-date moeten blijven. Hiermee zal rekening gehouden worden bij de aanschaf en zal op de jaarlijkse begroting worden toegevoegd.

### 2.2.3. Aandachtspunt: Overdraagbaarheid collectie

Om de overdraagbaarheid van de collectie te garanderen, zal een aantal protocollen geschreven moeten worden die dit mogelijk maken. Denk hierbij aan een registratie protocol, een ziekten- en plagenprotocol, richtlijnen ten behoeve van het uitplanten en dode accessies. Deze protocollen en richtlijnen verhogen tevens de kwaliteit van het beheer van de levende plantencollectie.

Deze opdracht komt bij de collectiebeheerder te liggen. De taak wordt zoveel mogelijk binnen de huidige beschikbare uren gerealiseerd. Mogelijke uitbreiding van uren zal extern gefinancierd moeten worden.

### 2.2.4 Aandachtspunt: Calamiteitenplan en collectiehulpverleningsplan

In 2022 is een aanzet gedaan voor een calamiteiten- en collectiehulpverleningsplan. In 2023 zullen beide

tot een afronding komen. De huidige aanpassingen in de Tuin, zoals de nieuwe ingang, vragen hier ook om.

Tevens zal worden gezien of een periodieke veiligheidsinstructie voor (onbezoldigde) medewerkers onderdeel moet uitmaken van de training voor het vrijwilligerskader.

De klimaatverandering gaat ook niet voorbij aan Botanische Tuin Kerkrade. In 2023 zullen de gevolgen van onder andere de droogte worden gemonitord en maatregelen besproken met de eigenaar van de Tuin.

#### 2.2.5 Aandachtspunt: Herstel terras-afschieding

In de loop der jaren is een terras-afschieding aan de Tuin toegevoegd. Deze is zowel qua opzet als ook qua aanplanting niet conform het gedachtegoed van John Bergmans. Het is het voornemen van de Stichting om vanaf 2023 dit in de oude staat te herstellen.

### 3 FINANCIËN

#### 3.1 Inleiding financiën

De Botanische Tuin Kerkrade kent meerdere financieringsstromen. Naast de exploitatie- en huurbijdrage van Gemeente Kerkrade, de entree-gelden, opbrengsten uit de verhuur, incidentele projecten en subsidies, blijkt de door vrijwilligers gerunde horeca omzet, de verkoop van koffie, vlaai en broodjes, van vitaal belang. Helaas blijkt dat alle middelen bij elkaar opgeteld, de exploitatie van de tuin niet dekkend maken.

Met name de vaste lasten en personele verplichtingen die overgenomen zijn uit het verleden blijken een groot financieel gat te slaan in de begroting. De horeca omzet die extra's voor de Botanische Tuin mogelijk moet maken onder andere om de beleving van de bezoekers te vergroten, gaat voor een groot gedeelte op aan het vullen van hiaten in de begroting en bijdragen aan personele bezetting

Daarbij komt dat de jaarlijkse indexering van de kosten en het niet parallel lopen met de ontvangen gelden het gat laten groeien. De financiële garantie van gemeente Kerkrade die voor onbepaalde tijd is toegezegd, blijkt al ruim 3 jaar niet meer de overgenomen verplichtingen te dekken.

Vanaf het moment van overdracht vanuit Gemeente Kerkrade is het (financieel) archief onder handen

genomen. Pas nu wordt langzaam duidelijk welke bestaande arbeidsrechtelijke contracten er liggen en welke afspraken c.q. juridische consequenties eraan ten grondslag liggen. En bij elke onderdeel blijkt een aanzienlijke financiële component aan het licht te komen die de begroting van de Tuin meer onder druk zet.

De afgelopen corona jaren hebben nog eens extra aan getoond hoe fragiel de geldstroom is. En ook hoe kwetsbaar een door vrijwilligers gerunde financiële administratie is om als instrument voor een gezonde bedrijfsvoering te dienen en om daarmee de koers te onderbouwen en bewaken.

Tijdens de pandemie is een beroep gedaan op de NOW-regeling bij UWV en op TVL bij belastingdienst. Beide regelingen voorzien echter niet in volledige compensatie van omzetverlies en vaste lasten. Voor een organisatie als de Botanische Tuin Kerkrade zijn dit onoverbrugbare gaten in de financiële huishouding. Daarbovenop hebben de initiatieven in de vorm van randactiviteiten, die moesten leiden tot extra inkomsten de financiële conditie, mede door de pandemie, niet verbeterd. Het tegendeel is eerder waar. De financiële middelen anno 2023 zijn niet toereikend voor een dekkende exploitatie. Om het huidige museale karakter en de functie van Botanische Tuin Kerkrade te behouden, zullen wegen gevonden moeten worden om extra financiën te verwerven.

### 3.2 Aandachtspunten voor 2023

Het jaar 2023 staat voor het bestuur in het teken van het creëren van een gezond financieel kader van waaruit de Tuin kan groeien naar een zelfstandige organisatie.

- Op de eerste plaats een degelijke beheerde financiële administratie, gestoeld op afspraken en wederzijdse verplichtingen, hetzij betaald, hetzij vanuit sponsoring, echter niet meer vrijwillig!
- Op de tweede plaats het aanboren van extra financiële bronnen.
- En op de derde plaats het verder structureren van de organisatie.

In de fase waarin de Botanische Tuin Kerkrade zich nu bevindt, is financiële onafhankelijkheid onuitvoerbaar. Daarom rekent Botanische Tuin Kerkrade op haar partner Gemeente Kerkrade. Dit houdt in: het vergroten van de exploitatie-financiën additioneel aan de toezegging voor onbepaalde tijd.

#### 3.2.1 Aandachtspunt: Professionalisering van de financiële administratie

De huidige bedrijfsvoering en financiële administratie, dat wil zeggen alle financiële handelingen zoals kasverkeer, facturering, overzichten, begroting, belastingen, jaarrekeningen inclusief personeelsadministratie, is de verantwoordelijkheid of valt onder de aansprakelijkheid van vrijwilligers.

Een kleine rol is weggelegd voor het eigen personeel (o.a. kasverkeer en facturering) en het salarisbureau.

De conclusie die getrokken kan worden sinds de overdracht vanuit Gemeente

Kerkrade is dat het niet mogelijk is om een adequate invulling van het financieel beheer te vinden bij het huidige personeelsbestand en bij het vrijwilligerskader.

Hoewel er afgelopen jaren door het toevoegen van deze kennis in het bestuur in de vorm van een penningmeester, een adequate administratie is gevoerd, blijkt in de praktijk dat met name het zorgdragen voor tijdige (maandelijkse- en project-)overzichten en het hebben van directe controle over opbrengst en uitgaven problematisch. Het is eenvoudigweg onmogelijk om een organisatie als de Botanische Tuin Kerkrade door een vrijwillig persoon in de avonduren te laten administreren. Bewaking en controle door het bestuur loopt dan ver achter op de dagelijkse realiteit.

De gehele digitale infrastructuur die noodzakelijk is voor een organisatie van de omvang van de Botanisch Tuin, het afstemmen van verschillende systemen en het regelen van toegang tot de digitale administratie alleen al is een verzoek dat niet bij een vrijwilliger in de avonduren thuis hoort.

De werkzaamheden missen continuïteit, aanleveren is onzeker en het steeds weer te laat financieel reageren maakt van de Botanische Tuin Kerkrade een ongeloofwaardige handelspartner.

Het vinden van iemand met de expertise op al deze vlakken die dit werk ook nog kosteloos tot zijn taak rekent, dit met de nodige professionaliteit en continuïteit uitvoert en een digitaal systeem ter beschikking stelt, is een lastige, zo niet onmogelijke, opgave.

Aandachtspunt voor het bestuur in 2023 is dat voor het voeren van de financiële administratie een oplossing gezocht moet worden. De urgentie is hoog omdat vanaf het vertrek van de penningmeester op 1 augustus 2022 de administratieve expertise ontbreekt en omdat een verantwoorde bedrijfsvoering alleen mogelijk is met een up-to-date periodiek financieel overzicht.

Het bestuur stelt zich daarom tot taak om in 2023 iemand te zoeken die in staat is om een adequaat financieel beheer mogelijk te maken. Ook zal gekeken worden of er ondersteuning c.q. onderdelen ondergebracht kunnen worden bij service verleners die kleine culturele ondernemingen met dergelijke werkzaamheden ondersteunen. Wellicht dat Gemeente Kerkrade hierin van betekenis kan zijn. Dit zal worden onderzocht. Daarbij wordt ook bezien om voor deze taak, in de vorm van een sponsor overeenkomst in-natura, met een bedrijf afspraken te maken.

In het uiterste geval zullen financiële taken uitbesteed moeten worden bij een marktpartij.

### 3.2.2 Aandachtspunt: Toevoegen van penningmeester aan bestuur

Per 1 augustus 2022 is de functie van penningmeester vacant. Tijdelijk wordt deze functie vervuld door een ander bestuurslid. Voor 2023 stelt het bestuur zich tot taak om een penningmeester te vinden die in staat is om een administratie inzichtelijk te maken bij het bestuur, grote lijnen kan zien en ook in staat is om een professionele administratie aan te sturen.

Omdat gebleken is dat het uitvoeren van de financiële administratie door een vrijwillig bestuurslid niet het gewenste resultaat voor de organisatie oplevert, wordt nadrukkelijk gezocht naar een persoon die als bestuurder en niet als uitvoerder gaat optreden.

Het hebben van een gestructureerde financiële administratie zoals beschreven in 3.2.1 is van voordeel bij het vinden van een geschikte persoon. Om het proces te ondersteunen wordt een taakomschrijving van de nieuwe penningmeester opgesteld.

### 3.2.3 Aandachtspunt: Inzicht in opbrengsten en uitgaven

Een gezonde bedrijfsvoering kan niet zonder actuele overzichten. In afgelopen jaren is gebleken dat hierin verbetering nodig is, waardoor er betere sturing aangebracht en beslissingen genomen kunnen worden.

In 2023 zal middels dagstaten en wekelijkse overzichten gewerkt worden aan het verkrijgen van inzicht in de bedrijfsvoering. Hiermee kan het bestuur identificeren welke activiteiten geld opleveren en welke geld kosten, wat op welke dagen de horeca omzet is, met consequenties voor de inkoop, of en hoeveel de randprogrammering oplevert en wat een realistisch beeld van de entree gelden is.

Het implementeren van een dergelijke nieuwe manier van monitoring, vraagt bereidheid van vrijwilligers en personeel om consequent de administratie te blijven voeren. Door middel van informatiebijeenkomsten zullen de medewerkers van het belang en de werkwijze van deze monitoring op de hoogte worden gebracht.

Uiteindelijk doel is om beter te kunnen identificeren waar opbrengsten en verliezen vandaan komen en welke interventies nodig zijn om beheer te verbeteren.

### 3.2.4 Aandachtspunt: Sponsorbeleid en sponsorplan

Extra gelden verwerven door sponsoring zal een onontbeerlijk en vitaal onderdeel van de financiële

bodem van de organisatie moeten vormen. Sponsoring is daarmee niet alleen additioneel om 'extra's' toe te voegen aan het aanbod van de Tuin maar moet in deze fase van de Botanische Tuin gebruikt worden om de begroting aan te vullen. Dat is een vervelende uitgangssituatie, te meer omdat sponsoren niet graag het idee hebben om een bodemloze put te financieren en graag willen aansluiten bij geborgde continue activiteiten. Want wie wil in de krant komen als sponsor van een noodlijdende club? Toch valt te verdedigen dat sponsoring het publieksbelang dient, voor sponsoren vaak de belangrijkste reden om te participeren: door sponsoring kan het aanbod vergroot of in stand gehouden worden. Botanische Tuin Kerkrade wil in de lijn met het opzetten van een duurzame bedrijfsvoering, het aantrekken en onderhouden van sponsorcontacten vergroten maar ook kaderen en van structuur voorzien. Vandaar dat in 2023 het sponsorbeleid dat is vastgesteld in Q4 van 2022 wordt geïmplementeerd. Het sponsorbeleid geeft richting en houvast voor het gericht benaderen van sponsoren met een aanbod. Conform het goedgekeurde sponsorplan 2023-2025 wordt een sponsorcommissie belast met de opstart van sponsortrajecten. Het gaat hierbij om het formuleren van sponsorpakketten en het werven van project sponsoren. Tot op heden heeft sponsoring bij de Botanische Tuin Kerkrade altijd een secundaire rol gespeeld. Het jaar 2023 staat in het teken van het op- en uitbouwen van sponsorbeheer.

### 3.2.5 Aandachtspunt: Subsidiënten en additionele middelen

In 2023 zal gericht gekeken worden naar mogelijkheden voor subsidiëring van onderdelen van de programmering/collectie door fondsen. De ambitie die de tuin op de diverse terreinen heeft, komt in aanmerking voor subsidies. Denk hierbij aan subsidies voor het samenstellen van publieksbegeleiding, herstel van het erfgoed en versterken van de educatie. Het opstellen van subsidie verzoeken en actief benaderen zal in 2023 een apart traject worden.

Het geven aan de Tuin moet zo laagdrempelig mogelijk worden. Daarom worden de voorwaarden waarop bedrijven, particulieren en organisaties de Botanische Tuin kunnen steunen duidelijk op een rij gezet zodat gevers, donateurs en sponsoren precies weten waar ze aan toe zijn en welk voordeel er voor hen aan de gift verbonden is.

### 3.2.6 Aandachtspunt: Onkostenvergoeding en vrijwilligersvergoeding

De horeca inkomsten zijn een essentieel onderdeel om de exploitatie rond te krijgen;

... de hele horeca draait op vrijwilligers.

Om de inkomstenstroom te waarborgen is het vergroten van de belangen met de betrokken vrijwilligers noodzakelijk. Hierdoor ontstaat een stabielere relatie om nog beter te kunnen vertrouwen op de horeca inkomsten als vitale inkomstenbron. Het is dan ook mogelijk om meer directief aanwijzingen te geven en de vrijblijvendheid als horeca vrijwilliger te verkleinen; vrijwillig maar niet vrijblijvend. Iets dat de bedrijfsvoering en daarmee omzet ten goede komt.

Daarom is besloten om onkostenvergoedingen te betalen voor diensten door vrijwilligers, onder andere reiskosten en kosten gemaakt voor schoonmaken en gebruik wasmachines van de vrijwilligers. En er wordt in periodes van grote drukte een vrijwilligersvergoeding uitbetaald.

De kosten worden betaald vanuit de horeca opbrengsten. Het bestuur verwacht door deze vergoedingen een extra kwaliteitsimpuls die de horeca omzet ten goede komt waardoor deze kosten zich terugverdienen.

## **4 DE BEZOEKERS**

### 4.1 Inleiding bezoekers

Botanische Tuin Kerkrade wordt door bezoekers hoog gewaardeerd. De Tuin is een aansprekende plek voor rust, het in aanraking komen met de natuur en laagdrempelig. Bezoekers waarderen de gevarieerdheid, de aanleg en plantencollectie.

Toch is maar weinig bekend van de bezoeker in het algemeen.

Dit is een gemis. Omdat de kennis voor het benaderen van de doelgroep ontbreekt, is effectieve marketing een uitdaging. Daarnaast is het effect van bestuurlijk handelen zonder kennis van de doelgroep moeilijk te evalueren. Simpelweg omdat niet duidelijk is wat de wens van de doelgroep is en welke invloed activiteiten op het gedrag van het publiek hebben.

### 4.2 Aandachtspunten voor 2023

Voor 2023 wil Botanische Tuin Kerkrade meer weten over de samenstelling van haar publiek. Met name de doelgroep ouderen, 55plus, lijkt een goede doelgroep om extra activiteiten voor te ontwikkelen.

Daarnaast wil de Tuin zich inzetten om de wens doelgroep van basisschool leerling beter te bedienen en

verbetert haar logistiek ten aanzien van de routing voor de bezoekers.

In 2023 zal een publieksonderzoek gehouden worden. Dit onderzoek geldt dan ook als 0-meting om het effect van marketing en bestuurlijk handelen voor de komende jaren te toetsen en te evalueren. In dit onderzoek wil het bestuur meer weten over de huidige bezoeker van de Tuin. En er zal onderzocht moeten worden welke doelgroepen die nu niet benaderd worden maar wel kansrijk zijn.

Daarnaast zullen extra stappen gezet moeten worden in het afhandelen van de logistiek ten aanzien van het bezoek. Hierbij spelen veiligheid en het administreren van de bezoeker een rol. En er wordt gekeken of de openingstelling meer in lijn gebracht kan worden met vrijetijdsbesteding van het publiek.

#### 4.2.1 Aandachtspunt: Publieksonderzoek

In 2023 zal een publieksonderzoek worden gehouden waarmee de huidige doelgroep geïdentificeerd zal worden. Dit onderzoek vindt plaats in samenwerking met Projectbureau Kunst en Cultuur, Roger van de Poel.

Naast demografische en geografische gegevens zal bezoekers onder andere gevraagd worden naar beweegredenen om te komen, hoe ze weet hebben van de tuin en hoe ze de publieksbegeleiding waarderen.

Resultaten van het onderzoek geven richtlijnen voor marketing uitingen en geven sturing aan de (rand)programmering. De eerste resultaten van het onderzoek zullen in augustus 2023 bekend gemaakt worden.

#### 4.2.2 Aandachtspunt: Herhaalbezoek

Het huidig publiek bestaat (vermoedelijk(!)) voor een groot gedeelte uit herhaalbezoekers. Met name omdat de Tuin voortdurend groeit en verandert en in alle jaargetijden zijn schoonheid heeft, is het publiek graag bereid om vaker terug te komen en te genieten van het wisselen van de jaargetijden.

Het aandeel jaarkaart houders is daarmee erg groot. Om herhaalbezoekers nog meer te binden aan de Tuin is het belangrijk om te bezien welke toevoegingen aan de programmering de beleving voor dit type publiek kunnen versterken.

Hoewel herhaalbezoekers graag door de Tuin verwelkomd worden, zorgt deze groep ook voor een blinde

vlek. In de telling van het aantal bezoekers vallen deze vaak buiten de statistieken.

Dit komt door de manier waarop op dit moment het bezoek in relatie tot entree gelden berekend wordt.

Hoofdstuk 4.2.4 gaat hier verder op in.

Het aantal bezoekers wordt berekend aan de hand van ontvangen entree gelden. Een jaarkaart telt dan niet het aantal eigenlijke bezoeken. De juiste hoeveelheid bezoekers is daarmee niet te achterhalen, maar meer dan de huidige getallen laten zien.

Voor het benaderen van de doelgroep herhaalbezoekers zal eveneens een inventarisatie plaatsvinden.

Deze zal gericht zijn op het aanbieden van extra beleving en toevoegingen aan het aanbod. In het publieksonderzoek genoemd in 4.2.1 zal daarom een extra onderdeel specifiek worden toegevoegd om herhaalbezoek te onderzoeken zodat een gericht aanbod geformuleerd kan worden.

#### 4.2.3 Aandachtspunt: Adequate randactiviteiten

Het organiseren van randactiviteiten is een uitdaging voor de Botanische Tuin. Toevoegen aan de programmering schippert steeds tussen relevantie en versterken van de doelstelling van de Tuin en verkrijgen van extra gelden door bezoekers en horeca opbrengsten.

In de afgelopen twee jaar is geëxperimenteerd met Muziek in de Tuin en Diner in de Tuin. Mede door de corona pandemie is dit maar ten dele geslaagd. Financieel is dit zelfs onder de maat gebleken. Over het algemeen kan worden geconstateerd dat het publiek dat komt voor de randprogrammering maar voor een heel klein gedeelte daarna als bezoeker in de Tuin verwelkomd kan worden.

Daarnaast is de Tuin niet ingericht op grootschalige horeca en evenementen en is de draagkracht van de vrijwilligersorganisatie niet zo groot om met regelmaat dergelijke grotere activiteiten mogelijk te maken. Zeker als dit afgezet wordt tegen de magere financiële opbrengst.

Voor 2023 is daarom besloten om te bezien welke randactiviteiten meer aansluiten bij de doelstelling van de Tuin, laagdrempelig in kostenstructuur en organisatie druk zijn en toch voldoende opbrengst voor Horeca en marketing van de Tuin opleveren. Daarnaast wordt onderzocht of er mogelijk met partners gewerkt kan worden die organisatorisch de randprogrammering invullen c.q. ondersteunen.

Uitgangspunt is niet meer alleen financiële meerwaarde. Een randactiviteit moet beter aansluiten bij de doelstelling van de Tuin. De Tuin hoort het middelpunt en leidend te zijn bij de randprogrammering en niet slechts het decor voor een optreden of etentje. Eind 2022 is een aantal stappen gezet om te komen tot een gewenst overzicht van mogelijkheden. Vanaf mei 2023 zullen de eerste experimenten worden

opgestart.

#### 4.2.4 Aandachtspunt: Een nieuwe ingang

Het beheren van en controleren aan de ingang, is bij de Botanische Tuin Kerkrade een uitdaging gebleken. In de opstelling van vóór 2022 was het controleren van bezoekersaantallen niet goed mogelijk. Permanente bezetting van de dagkassa was onuitvoerbaar. En de geïntroduceerde publieksteller (handmatig) blijkt geen betrouwbaar hulpmiddel.

Bezoekers konden zonder toezicht via de 'oude' ingang de Tuin in sluipen. De aanwezige vrijwilligers hadden geen zicht op wie zich wel en niet in de Tuin bevond.

Dit is met name een probleem omdat bij een calamiteit niet duidelijk is wie nog in de Tuin aanwezig is en ook bestaat de kans dat personen ingesloten worden zodra de Tuin haar poorten sluit.

Daarnaast maakt dit een correcte telling van het aantal bezoekers onmogelijk en kloppen de statistieken niet. Met name jaarkaart houders liepen vanuit de ingang, als oude bekenden, gewoon de Tuin in.

De nieuwe ingang zou hierin verbetering moeten brengen. Vanaf het nieuwe seizoen is deze operationeel. De logistiek omtrent het verwelkomen van de bezoeker loopt dan niet meer 'buitenom' maar via de centrale hal waar ook de horeca gelegenheid gesitueerd is. De entree en het bedienen in de horeca is dan een dubbelfunctie voor de vrijwillige medewerker.

Een relevante ICT-oplossing zou in 2023 geschikt gemaakt kunnen worden om bezoekers in- en uit te tellen. Hiervoor zijn offertes opgevraagd.

#### 4.2.5 Aandachtspunt: Gewenste openingstijden

Vanaf 2023 wordt gekeken naar de gewenste openingstijden. Op dit moment zijn openingstijden gerelateerd aan beschikbaarheid van het vast personeel. De tijden zijn niet altijd congruent met de dagen waarop het grote publiek de vrije tijdsbesteding invult.

Zo is de zaterdag en sommige bijzondere dagen, zoals rond feestdagen, bij uitstek geschikt om voor publiek open te zijn. Personele bezetting houdt dit voornemen op afstand.

Daarnaast zijn andere momenten wellicht beter geschikt om als rustdag te dienen in plaats van de huidige openstelling omdat de Tuin dan minder publiek kent.

In 2023 wordt kritisch gekeken naar de openstelling en worden oplossingen gezocht om op de gewenste momenten een beter aanbod voor het publiek te formuleren.

#### 4.2.6 Aandachtspunt: Wens doelgroep - basisschool kinderen

Behalve het bereiken van de huidige bezoekers is het de Tuin er erg aan gelegen om als wens doelgroep de leeftijdscategorie tot 13 jaar te mogen begroeten.

De weggevallen educatie functie in de vorm van het CNME is niet meer in volle omvang ingevuld.

Botanische Tuin Kerkrade rekent het tot speerpunt om kinderen op jonge leeftijd bewust te maken van de natuur. Met name de beleving, verwondering, ontdekken en ervaren in de authentieke leersituatie van de Tuin leent zich enorm voor het enthousiast maken van deze doelgroep.

Inmiddels zijn er gevorderde plannen om een Kinder-Hortus te introduceren in het aanbod. Hiervoor worden apart middelen gezocht. Het traject voor sponsorwerving is eind 2022 in gang gezet.

De Botanische Tuin ziet het als haar taak om in deze educatieve functie voor de basisschool-leerling te voorzien. Naast het realiseren van een fysieke plek waar kinderen kun gang kunnen gaan, is het formuleren van een educatief programma onderdeel van het aanbod.

Helaas is voor deze taakstelling geen budget in de reguliere begroting. Het voornemen Kinder-Hortus wordt geheel bij externe financiers aan geboden.

#### 4.2.7 Aandachtspunt: 55plus bezoekers

De doelgroep die zich het meest aangetrokken voelt tot de Tuin is de doelgroep 55 plus. Het publieksbegeleidingsaanbod voor deze groep is echter gering te noemen.

Zeker omdat deze doelgroep én kansrijk én draagkrachtig is, is het de moeite waard om dit te onderzoeken en op deze doelgroep in te zetten.

Vandaar dat de samenstelling van publieksbegeleiding binnen het huidige budget voor deze doelgroep prioriteit krijgt boven het ontwikkelen voor de wensdoelgroep basisschool kinderen.

## 5. MARKETING

### 5.1 Inleiding marketing

Op het gebied van marketing zijn de afgelopen jaren al stappen ondernomen; op diverse terreinen heeft Botanische Tuin Kerkrade al grote en kleinere impulsen laten plaatsvinden. Marketing is vooral gericht

geweest op aandacht voor het aanbod en de randprogrammering en uiteraard tijdens de pandemie op de vele mededelingen van afgelastingen van evenementen. De marketing van de Tuin als geheel en de organisatie is wat minder aan bod gekomen. Dit moet worden aangepakt.

Wil de Tuin maximaal kunnen profiteren van het effect van marketing dan zal Botanische Tuin gericht de merkwaarden moeten formuleren en deze op gepaste manier in de etalage zetten. Kernpunten waar het bij de marketinguitingen om gaat is: effectief en doelgroepgericht.

Daarnaast wordt ook gekeken naar de uitstraling van de Tuin en de presentatie van de Horeca.

## 5.2 Aandachtspunten voor 2023

De naar buiten toe gerichte marketingactiviteiten zijn uitbesteed aan het marketingbedrijf Query Design. Met deze huidige marketingpartij zijn goede afspraken gemaakt. De bedoeling is het om dit samenwerkingsverband te verstevigen.

In de voorafgaande periode is al opdracht gegeven voor de bouw van een nieuwe website. Niet alleen technisch maar ook inhoudelijk is de digitale vindbaarheid van de Tuin op het internet verbeterd. In de website zijn de huidige inzichten met betrekking tot de marketinggedachte nog niet meegenomen.

Op dit moment is er geen marketingplan en geen marketing strategie. In 2023 is het de bedoeling dat de marketing gericht wordt en meer focus krijgt. Het bepalen van de merkwaarden van de Tuin en hiervoor een geschikte outlet te vinden is hierbij van belang. Kennis van de doelgroep en kansrijke publiekssegmenten is essentieel. Een marketing strategie om dergelijke groepen mee te benaderen zal daarom na het publieksonderzoek van zomer 2023 vorm gaan krijgen.

### 5.2.1 Aandachtspunt: Merkwaarden, marketingplan en -strategie

Om publiek inhoudelijk en emotioneel te engageren bij de doelstelling van de Botanische Tuin Kerkrade is het essentieel om de merkwaarden van de tuin helder te krijgen. Bij het beschrijven van deze merkwaarden, de branding, is er al snel sprake van een spreidstand.

Aan de ene kant is de Tuin een attractie, een toeristische plek, die in de branding de ervaring van de bezoeker zal willen promoten. Aan de andere kant is het een instituut voor educatie, botanische research en het conserveren van het botanisch erfgoed. Dit is een uitdaging voor marketing, afwijkend maar ook prikkelend. Want Botanische Tuin Kerkrade is met deze uiteenlopende doelstellingen een unieke organisatie in de vrije tijdssector en toerisme industrie.

Dit vraagt om specifieke kennis bij de branding van het product Botanische Tuin.

Zomaar reclame maken voor wat activiteiten is niet toereikend als duurzame marketingstrategie.

Tel daarbij op dat branding bij de Botanische Tuin Kerkrade nooit een prioriteit heeft gehad, dan is het aangeven van merkwaarden een uitdaging.

Toch heeft Botanische Tuin Kerkrade een aantal unieke selling points die het marketingbeleid zal ondersteunen.

Met het bepalen van deze marktwaarden is eind 2022 een begin gemaakt. In 2023 is het de bedoeling om deze marktwaarden en identificatie van de doelgroep in een marketingplan te vervatten. Vanaf Q3 2023 wordt een marketingstrategie uitgerold met manieren waarop de doelgroep benaderd zal worden. Om het marketingbeleid vorm te geven zullen externe financiers worden aangetrokken.

#### 5.2.2 Aandachtspunt: Uitstraling

Bezoekers voelen zich welkom in de Tuin. Niet alleen geniet het publiek van de collectie, ook de Horeca wordt hoog gewaardeerd. Om op dat terrein een uniforme uitstraling en kwaliteit te waarborgen wordt gekeken hoe hierin structuur aangebracht kan worden zodat er sprake is van gelijkblijvende kwaliteit.

Daarnaast wordt gekeken hoe aankleding en toevoegingen meer in lijn gebracht kunnen worden met het museale karakter van Botanisch Tuin Kerkrade.

Enkele voorbeelden zijn: de aankleding van de nieuwe ingang met vitrinekasten waarin relevante objecten worden uitgesteld, de fotografie aan de muur uitbreiden met meer botanische onderwerpen, het in oorspronkelijke staat brengen van de terrasafscheiding, conform erfgoedrichtlijnen Bergmans, uniforme manier van horeca aankleding en bediening, mogelijke toevoeging van expositie Mijnverleden.

De nieuwe ingang is aanleiding om goed te kijken naar de manier waarop het hoofdgebouw is ingericht en hoe het geheel meer het museale karakter van de Tuin gaat onderbouwen. Denk hierbij ook aan nieuwe bewegwijzering rondom en borden voor ingang, fietsen oplaadpunt, informatieborden.

#### 5.2.3 Aandachtspunt: Sponsor uitingen

Om sponsoren aan te trekken (zie hoofdstuk 3.2.5 financiën) is het noodzakelijk om, naast de huidige, locaties aan te wijzen waar sponsor uitingen effectief zijn. Dit zal samen met de sponsorcommissie

bekeken worden.

Daarnaast zal met de sponsorcommissie de verschillende mogelijkheden en outlets bepaald worden die aangeboden worden aan sponsors. Denk hierbij aan naamsvermeldingen op digitale uitingen en bij project sponsoring.

#### 5.2.4 Aandachtspunt: Marketingteam

Marketing zal een stevig onderdeel van de organisatie moeten worden. Daarom wordt in 2023 gekeken op welke manier een marketingteam vorm kan krijgen. Dit team is belast met marketing uitingen maar ook met het bewaken van de kernwaarden van de Tuin en het communiceren van de boodschap.

In samenspraak en vermoedelijk doublerend met de sponsorcommissie is het marketingteam ook verantwoordelijk voor de correcte weergave van sponsoruitingen en het behartigen van de belangen van de Tuin en de sponsors in de communicatie. Verder krijgt het marketingteam de opdracht mee om verder te kijken dan de regionale bezoekers en wordt het team belast met inventarisatie en meting van effecten van de marketing.

#### 5.2.5 Aandachtspunt: Effecten, inventarisatie, views en online bezoek

Inzicht in effecten van de marketing is belangrijk om impulsen en richting te kunnen geven aan de reclame. Regelmatig zullen daarom overzichten van de digitale views ter beschikking komen. Om het aandeel van de marketing in de bekendheid te meten zal ook met kleine steekproeven het publiek bevroegd worden. Eind 2022/begin 2023 wordt een inventarisatie gehouden van de informatie die over de Tuin bekend is bij de diverse outlets. Waar nodig wordt deze geüpdatet. De inventarisatie geldt ook als 0-meting om op voort te bouwen. Centrale vraag is dan: Hoe en waar is de Botanische Tuin Kerkrade bekend? Verder wordt vastgesteld wat het huidig bereik is van de social media en overige digitale media. Ook dit geldt als uitgangspunt om de effectiviteit van het marketingplan voor 2023 e.v. te bepalen.

#### 5.2.6 Aandachtspunt: verlenging afspraken extern marketingbedrijf

De praktische invulling van de marketing wordt gedaan door Query Design. Het personeel is bekend met de tuin en vervult pro-actief haar rol. De vergoeding die hiervoor vanuit de Tuin betaald wordt is een uitgesmeerde jaarlijkse fee welke door corona met een jaar verlengd is kunnen worden.

Eind 2022 is het budget voor het betalen van externe marketingactiviteiten ten einde. Er is geen zicht op

welke manier dit gecontinueerd moet worden.

Om de voortgang van de marketing te waarborgen zullen in 2023 extra financiën gezocht moeten worden.

## **6. INTERACTIE MET DE COLLECTIE**

### **6.1 Inleiding interactie met de collectie**

Bezoek aan musea in het algemeen en een bezoek aan de Botanische Tuin Kerkrade in het bijzonder, is voor een argeloze bezoeker soms een opgave. Zeker als het publiek naar meer op zoek is dan alleen een 'gezellige wandeling in de Tuin'. Publieksbegeleiding is dan het middel bij uitstek om de collectie toegankelijk te maken. Dit gebeurt tegenwoordig met meerdere invalshoeken, in verschillende leerstijlen, voor diverse leeftijdsgroepen.

Het hebben van een adequate publieksbegeleiding is dan ook een voorwaarde om publiek in staat te stellen om zich inhoudelijk en emotioneel met de collectie te verbinden.

Publieksbegeleiding kent vele termen: educatie, communicatie, interactie met de collectie, het gesprek aangaan met de bezoeker, de taal van de Tuin leren spreken. Hoofddoel is het om het contact van de bezoeker met de Tuin te ondersteunen en daarmee publieksvriendelijk te maken; om te begrijpen wat hij ziet, voelt en ruikt, om verwondering te bewerkstelligen, om de collectie op een dusdanige manier te presenteren dat deze meerwaarde krijgt, een diepere betekenis krijgt, inspireert en zelfs aanzet tot herhaalbezoek.

Het aanbod publieksbegeleiding is nu vooral gericht op de doelgroep kinderen. Uiteraard heeft dit te maken met de educatieve functie van de Tuin in het verleden in de vorm van het CNME. Met het wegvallen van de financiële ondersteuning voor deze doelgroep ligt hier in het komend jaar geen taakstelling voor de tuin.

De focus moet nu komen te liggen op het uitbreiden van de interactie met de collectie voor de huidige bezoekers. Dit publiek bestaat voornamelijk uit volwassenen van de doelgroep 55plus. Dit is ook een kansrijke doelgroep om de entree opbrengsten te verhogen. Investeren in de communicatie aan ouderen zal vermoedelijk ook een toe-leidend effect kunnen hebben.

Het (h)erkennen van de doelgroep 55+ publiek, vraagt om een andere manier van publieksbegeleiding, met storytelling, intergenerationeel leren en rekening houden met diverse leerstijlen.

Daarnaast is het engageren van de herhaal bezoekers een aandachtspunt. In het hebben en behouden van jaarkarthouders zit een opdracht voor de Tuin om hen op een verrassende manier steeds weer opnieuw kennis te laten maken met de Tuin.

## 6.2 Aandachtspunten voor 2023

In 2023 wordt extra aandacht gegeven aan het toevoegen van publieksbegeleiding voor de doelgroep 55+ en herhaalbezoekers. Aangezien er geen budget is voor publieksbegeleiding/educatie zullen externe financiers en fondsen benaderd worden om dit mogelijk te maken.

Daarnaast zal kritisch gekeken worden naar de huidige beschikbaarheid van de publieksbegeleiding en de manier waarop dit gepresenteerd en gepromoot wordt.

### 6.2.1 Inventarisatie huidig aanbod

Het huidig aanbod voor publieksbegeleiding bestaat uit de beschrijving van diverse looproutes door de Tuin, rondleidingen door gidsen, de maandelijkse digitale bijdrage van de conservator/collectiebeheerder en de actieve educatie voor groepen door de educatief medewerker.

#### 6.2.1.1 Aandachtspunt: Bestaande looproutes door de Tuin

Op dit moment functioneren diverse looproutes door de Tuin, voornamelijk gericht op kinderen. Zo is er Het natuur-ontdek-pad, de kleine-water-beesten, de ontdek-tas, het kabouterpad, de foto-route voor het VMBO en het Eekhoornpad. Voor volwassenen is alleen de bomen route beschikbaar, een ontdek-tocht langs de voor Nederland unieke bomen collectie.

In 2023 zal kritisch naar dit aanbod gekeken worden. De routes worden op een aantrekkelijke manier gepresenteerd in een nieuw opgemaakt document/folder. Het geheel wordt op een prominentere plek in de foyer uitgesteld. Elke medewerker ontvangt instructies om de bezoeker op dit aanbod opmerkzaam te maken.

#### 6.2.1.2 Aandachtspunt: Uitbreiding looproutes

Om het aanbod voor met name volwassenen te vergroten is het toevoegen van extra looproutes noodzakelijk. Hiervoor zullen extra gelden aangetrokken moeten worden; mogelijk dat fondsen en/of sponsors de Tuin in staat stellen om het voornemen financieel te onderbouwen.

Om dit proces in gang te zetten en concreet te maken wordt in de bijeenkomsten van het educatie-team begonnen met ideeën productie rondom de nieuw te ontwikkelen routes. Bij de samenstelling wordt gekeken naar laagdrempelige en specialistische routes.

Zo is het introduceren van de unieke tuinaanleg door Bergmans met de unieke geschiedenis in het mijnverleden een uitgelezen kans om laagdrempelig een groot publiek te engageren. Onlangs is een monografie over Bergmans geproduceerd. Deze zou als basis van de route kunnen dienen, eventueel aangevuld met een boek en uitgebreide aandacht in de vitrinekasten van de nieuwe ingang.

De recent opgeknapte Madagaskar-kas biedt eveneens aanknopingspunten om een specialistische route op te zetten.

#### 6.2.1.3 Aandachtspunt: Expertise omzetten kennis naar educatie

De beschikbare kennis van de Tuin en de collectie is niet zonder meer over te zetten in een adequate publieksbegeleiding. De expertise die hiervoor nodig is, zal op termijn extern verkregen moeten worden. In 2023 wordt bezien om het mogelijk is om deze deskundigheid kosteloos te verkrijgen door middel van sponsoring in natura.

#### 6.2.1.4 Aandachtspunt: Gidsen

Bij de Botanische Tuin Kerkrade zijn een 7-tal gidsen actief. Elke gids heeft een eigen verhaal bij de Tuin. In 2023 wordt ingezet om deze verhalen meer uniform te maken. Dit zal worden bewerkstelligd door regelmatige centrale kennisoverdracht.

De gidsen zijn nu alleen op afroep beschikbaar. In 2023 wordt gekeken naar een ankerpunt voor de gidsbegeleiding in de Tuin. Dus een vaste dag en tijdstip waarop de gids beschikbaar is voor een rondleiding. Hier wordt in de communicatie ook op ingezet. Een combinatie met de aanwezigheid van de imker en/of andere presentatoren van onderdelen in de Tuin behoort tot de mogelijkheden.

#### 6.2.1.5 Aandachtspunt: Educatief medewerker

In 2023 wordt bekeken in hoeverre de educatief medewerker een rol kan spelen in het ondersteunen van het publieksbegeleidingstraject. Hoewel het niet direct tot de competentie van de medewerker gerekend kan worden om zich bezig te houden met het samenstellen van het materiaal, zou dit wellicht toegevoegd kunnen worden aan haar taakstelling. Hiervoor is mogelijk een externe opleiding of bijscholing van

toepassing.

#### 6.2.1.6 Aandachtspunt: Bericht uit de Tuin

Een bijzonder onderdeel van publieksbegeleiding is “Bericht uit de Tuin” dat maandelijks wordt samengesteld door conservator/collectiebeheerder Hanneke Schreiber. De pamfletten bestaan uit wetenswaardigheden uit de Tuin.

De huidige manier van presenteren maakt het lastig om thematisch te zoeken en de informatie wordt niet publieksvriendelijk en op een uniforme manier aangeboden. In 2023 wordt bekeken of dit onderdeel niet beter in de etalage kan worden gezet. Te denken valt aan een maandelijks digitale nieuwsbrief en/of beschikbaarheid van de kennis middels een QR-code op de website.

#### 6.2.1.7 Aandachtspunt: Stoeplantjes

De gemeente Kerkrade gebruikt steeds minder pesticiden bij de bestrijding van ‘onkruid’. Het stoeplantjes project dat is opgestart door de Hortus Botanicus in Leiden heeft als doel om meer waardering voor stoeplantjes te kweken. Hoe meer je ervan weet, hoe leuker je ze gaat vinden. In het Thee huis van Botanische Tuin Kerkrade is meer informatie hierover te verkrijgen en voor kinderen liggen kleurplaten om ermee aan de slag te gaan. De bedoeling is het om deze activiteit in 2023 uit te breiden met bijvoorbeeld activiteit Botanisch Stoepkrijten. Het stoeplantjes project is een low-cost, laagdrempelige activiteit om in 2023 diverse activiteiten voor kinderen aan te koppelen.

## 7. PERSONEEL - ONBEZOLDIGDE MEDEWERKERS

### 7.1 Inleiding personeel - onbezoldigde medewerkers

De Stichting Botanische Tuin Kerkrade is een vrijwilligersorganisatie maar heeft 2 personeelsleden met een vast dienstverband.

Vrijwilligers werken op diverse terreinen. Zo is er een vrijwillig bestuur dat tevens, bij gebrek aan alternatieven, de dagelijkse leiding heeft, zich bezig houdt met arbeidsrechtelijke kwesties en de financiële administratie.

Belangrijk onderdeel van de Tuin zijn de gastvrouwen. Zij zorgen voor entree, horeca voorzieningen, aankleding en de sfeer in de tuin. Verder maakt de Tuin gebruik van vrijwillige gidsen, zij verzorgen

rondleidingen, een vrijwillige imker en tuinvrijwilligers. Deze laatste groep ondersteunt de gemeentelijke plantsoendienst en wordt niet aangestuurd door het bestuur van de Botanische Tuin maar door medewerkers van gemeente Kerkrade.

Een andere groep bestaat uit ingehuurde krachten. Op basis van zelfstandig ondernemerschap wordt de conservator/collectiebeheerder en het PR-bureau via de Stichting ingehuurd. De gelden die hiervoor beschikbaar zijn, zijn geormerkt vanuit Gemeente Kerkrade. De geormerkte gelden voor PR komen met ingang van 2023 te vervallen.

## 7.2 Aandachtspunten voor 2023

De werkzaamheden door de onbezoldigde medewerkers zijn van essentieel belang voor Botanische Tuin Kerkrade. Zonder vrijwilligers kan de Tuin sluiten. Deze inzet creëert een afhankelijkheid. Niet alleen omdat door het onbezoldigd werk de continuïteit van de activiteiten gewaarborgd blijft maar zelfs van de geldstroom. Zonder de inzet van de vrijwilligers in de horeca gaat de Tuin failliet.

Bestuurlijk is het een opgave om steeds te schipperen tussen vrijblijvendheid en vrijwilligheid en een stimulerende werkplek te creëren. Er is niemand die hier professioneel richting aan kan geven. Het valt ook buiten de taakomschrijving van de personeelsleden, die ook maar ten dele de gevraagde kwaliteiten bezitten om deze taak op zich te nemen.

Binnen de huidige structuur zal gewerkt moeten worden aan het formaliseren en versterken van de verbanden, een voorwaarde om als Tuin naar een goed functionerende organisatie te groeien. Daarom zal in 2023 worden begonnen met het vastleggen en consequent uitvoeren van vrijwilligersbeleid. Verder zullen de vaste contracten onder ogenschouw genomen moeten worden en de taken opnieuw beschreven en geactualiseerd.

### 7.2.1 Aandachtspunt: Binding met het vrijwilligerskader

Juist omdat het vrijwilligerskader een essentieel deel is van de organisatie is het van belang om de binding met de vrijwilligers te vergroten; niet alleen de binding met de organisatie maar ook de binding met elkaar.

Zo zijn de gastvrouwen vrij autonoom in hun planning, in de samenstelling van de teams en in het bepalen van de werkzaamheden en worden maar deels aangestuurd door personeel en bestuur. De tuinvrijwilligers

vallen weer onder verantwoordelijkheid van de gemeentelijke plantsoenendienst. Dit bevordert de binding niet en er ontstaan blinde vlekken t.a.v. het vrijwilligerscorps. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om nieuw kader aan te trekken of hierin sturing aan te brengen.

In 2023 zal meer oog zijn voor het vrijwilligersbeleid. Op de eerste plaats gericht op binding en betrokkenheid met elkaar en de organisatie als geheel. Op de tweede plaats wordt een uniforme manier geïntroduceerd van richting en leiding geven aan het kader om voor de gehele Tuin. En op de derde plaats zal gekeken worden naar de scholingsmogelijkheden, intern of extern. Denk daarbij ook aan het inwerken van nieuwe vrijwilligers. Dit gebeurt nu vrij informeel waardoor een gedeelte van de noodzakelijke kennis niet per definitie wordt overgebracht.

Verder zullen regelmatig de plannen van het bestuur met betrekking tot de Tuin worden gepresenteerd en zal het vrijwilligerskader deelgenoot worden gemaakt van beleid. Er zal worden bekeken welke gezamenlijke activiteiten er mogelijk zijn om verbondenheid met elkaar te vergroten.

#### 7.2.2. Aandachtspunt: Formaliseren van het vrijwilligerswerk

Het werk van de vrijwilligers is essentieel, en al lang niet meer 'slechts' aanvullend. Omdat de onbezoldigde medewerkers een dergelijke belangrijk onderdeel zijn, is formaliseren van het werk een vereiste. Vrijwilligers hebben daar ook recht op.

Een eerste onderdeel is dat elke vrijwilliger een vrijwilligersovereenkomst aangeboden krijgen. Tevens zal worden bezien of er onkostenvergoedingen en vrijwilligersvergoedingen betaald kunnen worden. Er zal duidelijkheid worden verschaft aan de medewerkers welke belastingregels hiervoor gelden, wat er gedaan wordt aan het veilig maken van hun werkomgeving en hoe ziekmelding geregeld is. Ook wordt gekeken naar de afbakening van werktijden, draaglast en hoe vrijwilligers verzekerd zijn.

Daarnaast zal een structuur gevonden moeten worden hoe de leiding geregeld is, waar verantwoordelijkheden liggen en wie aanspreekbaar is bij bijvoorbeeld calamiteiten. Nu is er teveel een vacuüm tussen bestuur en uitvoering, dagelijks management is niet georganiseerd.

Omdat de ambitie met betrekking tot de horeca hoog ligt, omdat dit een onmisbare geldstroom binnen de organisatie is, zullen regelmatig functioneringsgesprekken worden gevoerd. De in 2019 samengestelde taakomschrijvingen en profielschetsen voor vrijwilligerswerk zullen worden geactualiseerd. Het accent komt te liggen op het wegwerken van de verschillen tussen taakopvatting, eigen invulling en omschreven

taken; want niet altijd ligt de uitvoering in lijn met wat de Tuin zou willen.

### 7.2.3 Aandachtspunt: Werven van vrijwilligers

2023 zal in het teken moeten staan van werving van nieuw kader. Zeker als de ambitie om de horeca een grotere omzet te laten genereren moet worden ingelost. Met de nieuwe profielschetsen zal gericht gezocht worden naar medewerkers via social media en via mondreclame. De aanmeldingen via de vrijwilligerscentrale hebben tot op heden maar een mager resultaat opgeleverd. Ook hier zullen hernieuwde inspanningen geleverd worden.

Desalniettemin blijkt het binden van onbezoldigde medewerkers aan de organisatie een uitdaging. In dat kader zal realistisch gekeken worden naar het belang van het inzetten van betaalde krachten om essentiële onderdelen van de Tuin op termijn mogelijk te blijven maken.

### 7.2.4 Aandachtspunt: Taakstelling bevoorrading en logistiek horeca

Een belangrijk onderdeel voor de Tuin is de bevoorrading en logistiek met betrekking tot de horeca. Het gaat dan om het halen van drank, (verse) voedingsmiddelen, kantoor- en schoonmaakspullen. Zeker in het hoogseizoen is dit een wekelijkse bezigheid.

De huidige manier van bevoorrading is dat beide beroepskrachten samen hiervoor onderweg zijn: slechts 1 personeelslid is in bezit van een rijbewijs, maar niet in staat i.v.m. gezondheidsklachten om te tillen. Hiervoor is assistentie door het ander personeelslid nodig. Gezien de geringe beschikbaarheid van uren trekt de taakstelling bevoorrading een grote wissel op de inzetbare uren.

In 2023 wordt een andere manier van bevoorrading gezocht. Denk hierbij aan bevoorrading door de leverancier of door een externe partij.

### 7.2.5 Aandachtspunt: Taakstelling openhouden Botanische Tuin

In 2023 zal verder onderzocht worden welke openingstijden van voordeel zijn voor de Botanische Tuin Kerkrade gerelateerd aan personele inzet, betaald of vrijwillig.

Op sommige dagen is het bezoekersaantal te gering dat dit de aanwezigheid van een betaalde kracht rechtvaardigt. In veel gevallen is het dan mogelijk om met vrijwilligers, misschien met een telefonische bereikbare achterwacht, de openstelling te garanderen.

De taakstelling voor het vast personeel om aanwezig te zijn, wordt dan aangepast. Hierdoor worden betaalde uren vrijgespeeld die ingezet kunnen worden in periodes van drukte.

## 8. INTERACTIE MET DERDEN EN OMGEVING

### 8.1 Inleiding interactie met derden en omgeving

Afgelopen jaren is de aandacht van het bestuur vooral naar binnen gericht. Er waren, en zijn, veel zaken die om aandacht vroegen. Toch is het moment aangebroken om de blik ook (weer) naar buiten te richten. Botanische Tuin Kerkrade is geen eiland.

Zowel in het aanboren van geldstromen, zoeken naar partners en het verbreden van de steun en waardering voor de Tuin zullen de contacten met derden en de omgeving aangehaald moeten worden.

### 8.2 Aandachtspunten voor 2023

In 2023 heeft Botanische Tuin Kerkrade meer oog voor haar omgeving en gaat actief op zoek naar medespelers, zowel regionaal als internationaal. Hiervoor wordt onder andere een informatiecampagne opgezet, gericht op direct betrokkenen, beslissers en partners.

Zeker omdat de afgelopen jaren uitdagend zijn geweest zowel qua exploitatie als ook bestuurlijk, is het goed om bij enkele groepen direct belanghebbenden de actuele stand van zaken voor het voetlicht te brengen.

Verder wordt in 2023 gekeken naar de directe omgeving van de Tuin en worden enkele verbeterpunten uitgevoerd die de bereikbaarheid vergroten, dit is vooral praktisch van aard.

Ook wordt bezien of internationalisering weer actief kan worden opgepakt.

#### 8.2.1. Aandachtspunt: Toeristische borden terug plaatsen

Sinds enkele jaren zijn de toeristische borden die bezoekers richting de Botanische Tuin moeten loodsen verdwenen. Dit zal verband houden met de infrastructurele veranderingen die in het gebied hebben plaatsgevonden.

De Botanische Tuin trekt veel “nietsvermoedende” bezoekers. Men komt niet altijd gericht als dagtoerist naar het museum. De reis begint dus niet met het programmeren van de TomTom maar met een voornemen om de regio te bezoeken, en daarmee mogelijk ook de Tuin. Het is niet gepland.

Vooraf in de zomer komen veel bezoekers met de fiets of te voet. De Tuin is geen gericht reisdoel maar een terloopse ontmoeting met de faciliteit die een bezoek waard blijkt te zijn. Het ontbreken van borden

in de regio is een drempel voor deze argeloze bezoeker.

Daarnaast dient de bebording ook als marketing instrument. De aanwezigheid van de borden wijst de regelmatige (regionale) verkeersdeelnemer onbewust op het feit dat er een toeristische faciliteit in de omgeving is. En wellicht is deze het waard om te bezoeken in de vrije tijd.

Vandaar dat 2023 extra inspanning wordt verricht om de borden teruggeplaatst te krijgen langs de toegangsroutes.

#### 8.2.2 Aandachtspunt: Openbaar vervoer

Op dit ogenblik is niet goed duidelijk op welke manier de bezoeker met het openbaar vervoer de faciliteit kan bereiken. Het wordt overgelaten aan de bezoeker zelf. Juist in het kader van duurzaam regionaal toerisme waar de Tuin bij uitstek een trendsetter in is, is het belangrijk dat deze manier om de Tuin te bezoeken aandacht moet krijgen. Vandaar dat de Botanische Tuin Kerkrade dit proactief gaat beschrijven.

Dat geldt zowel voor de reis vanuit Eindhoven, als ook Aachen en Liège. De recente aanpassingen van de dienstregelingen en directe aansluiting van het treinverkeer Aachen-Heerlen maakt de beschrijving extra actueel.

In 2023 zal de toegankelijkheid met het Openbaar Vervoer beschreven worden. Dit zal kenbaar gemaakt worden via de digitale communicatiekanalen.

#### 8.2.3 Aandachtspunt: Parkeergelegenheid en grote groepen

In de directe omgeving van de Tuin is maar een beperkt aantal parkeerplaatsen. Zeker voor bussen is het lastig om hier een plek te vinden. Toch bevinden zich op korte loopafstand voldoende parkeergelegenheden. Deze zullen vindbaar en benaderbaar gemaakt moeten worden.

De ligging van de parkeerplaatsen voor bussen en auto's van bezoekers zal daarom beter beschreven worden o.a. op de website. Daarnaast zullen hand-outs klaar liggen voor (bus)chauffeurs die nadat de bezoekers uitgestapt zijn, in staat zijn om zelfstandig deze parkeerplekken te vinden.

#### 8.2.4 Aandachtspunt: Informatie bijeenkomsten beslissers, politiek en ambtenarij

Recent zijn er ontwikkelingen geweest waarvan Botanische Tuin Kerkrade graag de lokale politiek en betrokken ambtenaren op de hoogte wil stellen. Daarnaast wil de Tuin duidelijk maken welke rol en

belang de Tuin voor de stad Kerkrade en de regio heeft en op welke manier het Bestuur hier richting aan wil geven.

Daarom zullen met ingang van 2023 regelmatig informatie bijeenkomsten georganiseerd worden voor beslissers, politiek en ambtenarij. Onder het motto 'onbekend maakt onbemind' zijn de bijeenkomsten ook bedoeld om de Tuin van de nodige sympathie en steun te voorzien.

#### 8.2.5 Aandachtspunt: Contact met de buurt

Botanische Tuin Kerkrade ziet het als haar plicht om de direct omwonenden te informeren over het museum, haar werkzaamheden en functie. Hiervoor wordt in 2023 voor de buurt een informatiedag georganiseerd.

Het is in het belang van de Tuin dat de buurt zich betrokken en geëngageerd voelt bij de Botanische Tuin al is het maar dat bij een grotere toeloop en drukte de irritatie ten aanzien van bezoekers zo laag mogelijk gehouden wordt. Omdat veel vrijwilligers uit de nabije omgeving komen, is het ook een gelegenheid om het corps onbezoldigde medewerkers uit te breiden.

#### 8.2.6. Aandachtspunt: Partners

In 2023 gaat Botanische Tuin actief op zoek naar aanknopingspunten met mogelijke partners. Denk hierbij aan andere erfgoed-organisaties, musea, natuurorganisaties, toeristische attracties, verblijfsrecreatie en middenstand.

Doel van de contacten is om binding van toeristische bezoekers aan de regio te vergroten, mogelijk opstarten van gecombineerde activiteiten, koppel verkoop van entree kaarten of toeleiding naar elkaars attractie.

Uit een klein informeel onderzoek is gebleken dat bezoekers zelf al verbanden leggen tussen attracties. Zo is de verblijfsrecreant in het hotel na de wandeling in Strijthagen op zoek naar een koffie en vlaai en bezoekt terloops de Botanische Tuin. Deze toevalligheid moet ondersteund worden met beleid zodat bezoekers gericht op de hoogte zijn van mogelijke programmatische koppelingen en dit in hun reisroute opnemen.

#### 8.2.7 Aandachtspunt: Internationaal netwerk

De Botanische Tuin Kerkrade maakt onderdeel uit van een internationale netwerk van Botanische Tuinen.

In Nederland en de Euregio zijn daarom aanknopingspunten te vinden. De internationale band zal in 2023 weer meer aandacht krijgen. Ook zal er (weer) toenadering gezocht worden tot de Botanische Instituten in de regio.

Uitwisseling van ideeën, het gemeenschappelijk aanpakken van knelpunten en toeleiden van publiek naar elkaars attracties zijn maar enkele directe aanleidingen om deze samenwerking weer op te pakken.

Er blijkt een problematisch verleden te zijn ten aanzien van de regionale samenwerking. Hierin zal een charmeoffensief plaats moeten vinden om de Botanische Tuin Kerkrade als betrouwbare partner te herintroduceren.

#### 8.2.8 Aandachtspunt: Contacten met kennisinstituten en scholen

Botanische Tuin Kerkrade is een authentieke leersituatie voor diverse vormen van onderwijs. In het verleden was door het CNME een actieve rol voor de Tuin weggelegd om onderdeel uit te maken van de schoolse educatie. Door het wegvallen van deze educatie-gelden is deze functie van de Tuin niet meer vanzelfsprekend.

Toch ziet de Tuin het als haar taak om richting de doelgroep leerling/scholier een rol te vervullen.

In 2023 worden de banden met scholen weer aangehaald. Een en ander vindt plaats binnen het bestaande budget. Voor uitbreiding van de taak zullen externe financiers gezocht worden.

Doelstelling van de contacten is in beginsel informatie uitwisselen met betrekking tot elkaars vraag/aanbod en (financieel) laagdrempelige activiteiten ontplooiën waardoor de doelgroep meer kennis en waardering voor de Tuin ervaart.

Indien het project Kinderhortus gerealiseerd is, wordt richting het primair onderwijs een gericht aanbod geformuleerd.

#### 8.2.9 Aandachtspunt: Regelgeving rijksmonument en erfgoed

Als direct betrokkene is het bestuur snel op de hoogte van de stand van zaken binnen de Tuin en kan signaleren wanneer er zich ontwikkelingen voordoen die ten nadele zijn van het erfgoed. Zo is al geconstateerd (zie ook hoofdstuk 2 collectie) dat de klimaatverandering van invloed is op behoud van de Tuin. Daarnaast is geconstateerd dat er in het verleden aanpassingen zijn gedaan aan de Tuin die in het geheel niet in lijn liggen met correct behoud van het erfgoedkarakter.

Als rentmeester van het Erfgoedinstituut Botanische Tuin Kerkrade is het essentieel om weet te hebben van de regelgeving rijksmonument en erfgoed zodat deze problemen aangekaart kunnen worden bij de

eigenaar van het Erfgoed en er adequate oplossingen gezocht kunnen worden.

Bekeken wordt of in 2023 intern zowel als extern deskundigheid kan worden aangetrokken om de staat van het Erfgoed te beoordelen.

-----